

Головне управління освіти і науки
Львівської обласної
державної адміністрації
Львівський обласний дитячий
еколого-натуралістичний центр

**ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОРАДНИК МЕТОДИСТА ЦЕНТРУ
ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОЇ
ТВОРЧОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ
(ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНОГО ЦЕНТРУ,
СТАНЦІЇ ЮНИХ НАТУРАЛІСТІВ)**

ВІСНИК

ПОЗАШКІЛЛЯ

**ВИПУСК
№ 3**

Львів - 2009

Інформаційно-методичний посібник методиста центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (еколого-натуралістичного центру, станції юних натуралістів)

Упорядкували матеріали з використанням різних друкованих джерел: Бойко Л.Ф., Кошіль М.І., Матющенко Г.В., Федорович А.М.
— Львів: ЛОДЕНЦ 2009. — 48 с.

У методичному посібнику розкрито питання організації методичної роботи з педагогічними кадрами позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного спрямування. Він містить основні завдання, напрями, зміст та форми інформаційно-методичної роботи, витяги з законодавчих і нормативних документів, перелік матеріалів щодо присвоєння педагогічного звання “Керівник гуртка-методист”, вимоги щодо укладання програм, анкети для керівників гуртків, інформаційну картку гуртка.

Відповідальний за випуск:

Кийко А.О., директор Львівського обласного дитячого еколого-натуралістичного центру

Комп'ютерна верстка:

Малиш Г.Я., Кошіль М.І.

ЗМІСТ

I. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ДЕНЦ	с. 4 – 5
II. НАПРЯМИ, ЗМІСТ ТА ФОРМИ ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ	с. 6 – 9
2.1. Інформаційно - методичне забезпечення діяльності керівників гуртків	
2.2. Навчально-методичне забезпечення	
2.3. Організаційні форми інформаційно - методичної роботи	
2.4. Вивчення та аналіз стану навчально-виховного процесу, рівня здобуття гуртківцями позашкільної освіти	
2.5. Вивчення передового педагогічного досвіду керівників гуртків	
2.6. Координація змісту методичної роботи дитячого еколого-натуралістичного центру (СЮН) зі змістом методичної діяльності загальноосвітніх шкіл, інших навчальних закладів, методичного кабінету рай(міськ)во, роботою громадськості, дитячих, молодіжних, громадських організацій	
III. ДОДАТКИ	с. 10 – 47
IV. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	с. 47

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ДЕНЦ (СЮН)

Методична робота за визначенням науковців – „це є сучасна функціонуюча система організаційного та науково - методичного забезпечення професійного розвитку педагогічних працівників у міжкурсовий період і є дієвим засобом управління навчально-виховним процесом”.

Відповідно до Статуту та Положення про позашкільний навчальний заклад інформаційно-методичну роботу з педагогічними кадрами проводить методист. У закладах, де немає посади методиста, – проводить методичну роботу директор або його заступник.

Основним завданням методиста є надання дієвої і реальної допомоги керівникам гуртків у забезпеченні навчально-виховного процесу, підвищенні їхньої педагогічної майстерності.

Кожен методист ДЕНЦ (СЮН) добре знає сильні і слабкі сторони в діяльності керівників гуртків. Він протягом декількох хвилин може охарактеризувати їхні професійні і людські якості з таких питань, як: ставлення до дітей, вміння будувати теплі стосунки з ними, організовувати на належному рівні навчально-виховний процес.

Тому методист, на нашу думку, має можливість забезпечувати на такому рівні методичну роботу, щоб керівники гуртків протягом періоду між курсами не тільки не знижували свій професійний рівень, а навпаки його підвищували. Він, як правило, має виконувати роль консультанта чи радника з багатьох питань навчально-виховного процесу, організаційно-масової, інформаційно - методичної роботи, повинен володіти знаннями з основ методичної роботи, вміти: планувати і проводити засідання методичних об'єднань, творчих груп, семінари, практичні заняття, інші організаційні форми навчання, вивчати і аналізувати роботу педагогів і їхній досвід праці, ознайомлювати з новими технологіями у навчанні і їх впроваджувати, готувати методичні рекомендації, статті, рецензії на програми тощо.

В роботі з керівниками гуртків методист повинен використовувати різні форми методичної роботи. Найпоширенішими є інформаційно-методичні наради, методичні об'єднання, семінари, творчі групи, методичні тижні, педагогічні читання, презентації діяльності гуртків та їх керівників, навчальні заняття гуртків «Майстер-клас», консультації, засідання «за круглим столом», виставки методичної літератури, методичні ради, конкурси професійної майстерності, творчі звіти тощо. Бажано також проводити методичні фестивалі, методичні мости, ринги, ярмарки педагогічних ідей...

Однією із найважливіших і домінуючих форм є методичні об'єднання. Слід зазначити, що методична робота з керівниками гуртків у позашкільних навчальних закладах має свої специфічні особливості. В більшості закладів даного типу працюють по два - три, а інколи й по одному-два гуртки одного профілю. Це створює певні труднощі в організації навчання педагогічних кадрів. З огляду на це доцільним є вирішення даного питання у такий спосіб: у закладах еколого-натуралістичного спрямування можуть працювати методичні об'єднання за участю керівників гуртків таких профілів:

- *екологія і охорона природи* (керівники гуртків: екологів, екологів-краєзнавців, юних друзів природи, юннатів молодшого шкільного віку);
- *біологія і валеологія* (керівники гуртків: ботаніків, валеології, екології людини, юних медиків, біоніки, фітотерапевтів);
- *квітництво і озеленення* (керівники гуртків: квітникарів-аранжувальників, флористів, любителів зеленої архітектури, дендрології, озеленювачів та ін.);
- *зоологія* (керівники гуртків: орнітологів, любителів декоративних птахів, ентомологів, зоологів, декоративного рибництва, іхтіологів);
- *рослинництво і тваринництво* (керівники гуртків: юних овочівників, юних рослинників, садівників, любителів домашніх тварин, птахівників, кролівників та ін.).

У тих позашкільних навчальних закладах, де немає можливостей організувати роботу методичних об'єднань, можуть працювати постійно діючі семінари.

Методист має проводити інформаційно-методичну роботу відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики даної посади, що визначена в Типовому положенні про атестацію педагогічних працівників України (наказ Міністерства освіти України від 20.08.93 року, № 310), а також відповідних рекомендацій Міністерства освіти і науки України, Головного управління освіти і науки облдержадміністрації, Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Враховуючи вимоги сучасних нормативних документів з питань організації методичної роботи, вважаючи цю ділянку роботи як одну із найважливіших проблем у діяльності позашкільних навчальних закладів, пропонуємо окремі методичні поради щодо її організації.

II. НАПРЯМИ, ЗМІСТ ТА ФОРМИ ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ.

Приступаючи до організації інформаційно-методичної роботи кожен методист повинен провести діагностування потреб керівників гуртків у методичній роботі.

Рекомендуємо проводити інформаційно-методичну роботу за наступними напрямками та змістом діяльності:

- I. Інформаційно - методичне забезпечення діяльності керівників гуртків.
- II. Навчально-методичне забезпечення.
- III. Організаційні форми методичної роботи.
- IV. Вивчення та аналіз стану навчально-виховного процесу, рівня здобуття дітьми позашкільної освіти.
- V. Вивчення передового педагогічного досвіду роботи.
- VI. Координація змісту методичної роботи дитячого-еколого натуралістичного центру (СЮН) зі змістом методичної діяльності загальноосвітніх шкіл, інших навчальних закладів, методичного кабінету рай (міськ)во, роботою громадських, дитячих, молодіжних організацій.

2.1. ІНФОРМАЦІЙНО - МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКІВ ГУРТКІВ

Орієнтовний зміст роботи методиста щодо інформаційно - методичного забезпечення діяльності керівників гуртків:

ознайомлення керівників гуртків:

- зі змістом та вимогами законодавчих і нормативних документів про освіту, зокрема, позашкільну освіту;
- результатами наукових досліджень і передового педагогічного досвіду в галузі педагогіки, психології. Вивчення сучасних теорій навчання і виховання;
- результатами наукових досліджень і передового педагогічного досвіду в галузі біології, екології та сільського господарства, до якої належить профіль гуртка;
- з матеріалами з різних питань діяльності позашкільних навчальних закладів, що друкуються в освітянській пресі.

Зазначену роботу можна проводити на інформаційно-методичних нарадах, семінарах, засіданнях методичних об'єднань, заходах методичного тижня, педагогічних радах тощо.

2.2. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Забезпечення керівників гуртків:

- Типовими навчальними програмами Міністерства освіти і науки України;
- науково-педагогічною і методичною літературою, передруком статей з питань позашкільної освіти, каталогами літератури з цих проблем;
- методичними рекомендаціями, порадами щодо організації діяльності позашкільних закладів і зокрема, керівників гуртків;
- інформаційними матеріалами про досягнення сучасної науки (за профілями гуртків);

- орієнтовною і рекомендованою тематикою виховних заходів, що можуть проводитися з гуртківцями;

надання допомоги:

- у розробці і коректуванні навчальних програм і навчальних планів;
- розробці навчальних занять з дітьми;
- підготовці доповідей, виступів на семінарах, методичних об'єднаннях тощо;

підготовка:

- методичних матеріалів (методичних рекомендацій, методичних порад, дидактичних матеріалів),
- рукописів навчально-методичної літератури тощо;
- пам'яток, анкет, схем для вивчення та аналізу навчально-виховного процесу, аналізу анкет, що проводилися з гуртківцями;
- дидактичного матеріалу для проведення занять гуртків, окремих тем програм, виховних заходів;
- тематичного навчального матеріалу для вивчення окремих тем навчальних програм;
- тематичних планів, сценаріїв виховних заходів тощо.

2.3. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ З КЕРІВНИКАМИ ГУРТКІВ

Проведення:

- групових форм методичної роботи (методичні об'єднання, творчі групи);
- індивідуальних (консультації, стажування, самоосвіта);
- масових (методичні тижні, професійні конкурси, методичні фестивалі, ярмарки педагогічних ідей, педагогічні читання, науково-практичні семінари, презентації, творчі звіти, відкриті заняття гуртків, виставки тощо)

Структурна схема найпоширеніших організаційних форм методичної роботи, що проводяться методистами позашкільних навчальних закладів області

Методист

інформаційні наради	презентації діяльності керівників гуртків
методичні об'єднання	відкриті заняття гуртків
семінари	консультації
творчі групи	виставки
методичні тижні	самоосвіта

інші форми (конференції, творчі звіти тощо)

2.4. ВИВЧЕННЯ ТА АНАЛІЗ СТАНУ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ, РІВНЯ ЗДОБУТТЯ ГУРТКІВЦЯМИ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

- Збір та аналіз необхідної інформації про стан навчально-виховного процесу;
- вивчення стану навчально-виховної роботи керівників гуртків;
- вивчення та аналіз рівня допрофесійних знань, умінь і навиків гуртківців;
- організація і проведення масових заходів з керівниками гуртків та гуртківцями, що спрямовуються на здобуття дітьми допрофесійних знань, умінь і навиків;
- проведення контрольного-аналітичного аналізу навчально-виховного процесу;
- підготовка довідок, інформацій тощо.

2.5. ВИВЧЕННЯ ПЕРЕДОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ КЕРІВНИКІВ ГУРТКІВ

- використання різних методів вивчення досвіду: бесіди, аналіз документів, анкетування, відвідування циклу навчальних занять, виховних заходів тощо;
- розкриття творчої індивідуальності педагога, досвід роботи якого вивчається, надання його роботі належної оцінки, повсякчасної підтримки, стимулювання до самооцінки своєї діяльності;
- заохочення до педагогічного спілкування, обміну досвідом роботи;
- вивчення досвіду за критеріями: актуальність, перспектива, висока результативність, науковість, наявність елементів новизни, можливість творчого наслідування;
- вивчення документації керівника гуртка, дидактичного матеріалу, підготовленого ним для проведення занять, методичних розробок, творчих робіт тощо;
- узагальнення досвіду: тема, обґрунтування його актуальності, провідна ідея, мета, новизна, практична значущість;
- створення картотеки передового досвіду, оформлення картки обліку об'єктів досвіду.

Картка обліку об'єкта передового педагогічного досвіду укладається так:

тема досвіду, прізвище, ім'я, по батькові носія досвіду, рік народження, освіта, фах, посада, педагогічний стаж, нагороди, звання, результати атестації, зміст досвіду (який досвід, провідна ідея, мета, новизна, актуальність, застосування на практиці тощо), хто і коли вивчав досвід, у якій формі узагальнена довідка (опис, альбом, відеофільм, плакат, стенд тощо), ким схвалений (педагогою, методичною радою), де зберігаються матеріали, проведені заходи щодо його впровадження в роботу, висновок)

2.6. КООРДИНАЦІЯ ЗМІСТУ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ДИТЯЧОГО- ЕКОЛОГО НАТУРАЛІСТИЧНОГО ЦЕНТРУ (СЮН)

зі змістом методичної діяльності загальноосвітніх шкіл, інших навчальних закладів, методичного кабінету рай (міськ)во, роботою громадськості, дитячих, молодіжних, громадських організацій.

- координація роботи методиста з районним, міським методкабінетом щодо проведення семінарів, методичних об'єднань керівників гуртків, інших форм методичної роботи;
- підготовка навчальних програм, укладених керівниками гуртків, до їх затвердження на педагогічній раді закладу та погодження у відділі (управлінні) освіти;
- координація роботи з громадськими організаціями щодо проведення засідань «за круглим столом» з різних проблем позашкільної освіти, організації і проведенні позашкільних виховних заходів.

